

Forslag til folketingsbeslutning om ophavsretsnedtrapning

Fremsat den 14. januar 1976 af *Glistrup* (FP), *Arentoft* (FP), *Nauerby* (FP),
Poulsgaard (FP), *Eva Rothenborg* (FP) og *Tange* (FP).

Folketinget opfordrer ministeren for kulturelle anliggender til at fremsætte forslag til lov om indsnævring af ophavsrettens grænser ifølge gældende lovgivning, navnlig lov om ophavsretten til litterære og kunstne-

riske værker jfr. lovbekendtgørelse nr. 130 af 15. april 1975, som ændret ved lov nr. 250 af 12. juni 1975, og lov om retten til fotografiske billeder jfr. lovbekendtgørelse nr. 129 af 15. april 1975.

Bemærkninger til forslaget.

Forfatterretten opstod oprindelig, da bogtrykkerkunsten vandt indpas som noget nymodens. Takket være indflydelsesrige pressionsgrupper med ordet i deres magt har forfatterretten bredt sig ganske uhyrligt. Udviklingen er nu resulteret i et ophavsretssystem, som under nutidens tekniske forhold er stærkt generende for samfundets trivsel. Mens ingen har drømt om, at den asfaltarbejder, der har været med i et vejbyggeri, skulle kunne kræve afgift, hver gang en trafikant passerer hen over den pågældende vej, har åndsarbejderne — til dels på internationalt plan — trumfet igennem, at de kan få deres arbejde betalt et væld af gange. Dette bevirker naturligt, at deres arbejder ikke bliver nær så udbredte, som de ellers ville have været. Mange brugere afskrækkes fra at benytte såkaldte åndsværker, når der skal betales ekstra. Da mange ophavsmænds mest betydelige interesse består i at få værket udbredt mest muligt, virker ophavsretsreglerne således ofte mest generende for ophavsmændene selv.

Nutidens tekniske udvikling var ikke foruddiskonteret, da ophavsretsinteresseorganisationsrepræsentanter og begrebsjuristeridyrkere nærmere fik udviklet ophavsretten til dens nuværende monstrøse omfang. Det beror derfor ikke på nogen saglig samfundsmæssig afvejning, at vi har de generende systemer for eksempel vedrørende fotokopieringsteknikkens anvendelse, avisudklipskolportering, brugen af båndoptagere, edb-programmører, udsendelse af dåsemusik på hoteller, i stormagasiner og på arbejdspladser, variationsbred undervisningstilrettelæggelse, genudsendelseshonorarsystemet og begrænsninger i søfolks, grønlænderes og andres mulig-

heder for at udnytte kassettefjernsyn eller kabel-tv (østre landsrets påankede dom af 10. november 1975 i en A. P. Møller-sag). Tilsvarende juridisk pindehuggeri er årsagen til, at tv og radio har vanskeligheder med at få transmitteret de skatteyderbetalte forestillinger på det kgl. teater, de traditionelle tre landsdelsscener og de yderligere teaterforestillinger, der gror op på grundlag af offentlig støtte. Tv-satellitælden er teknisk lige om hjørnet, men dette folkehverdagskæmpefremskridt kan sinkes i årevis af ophavsretssnørklerier.

Hermed er gengivet en del af baggrunden for punkt 78 i „Det vil vi i Fremskridtspartiet“ (oktober 1975-udgaven). Det hedder heri:

„Ophavsretssystemet er gået over gevind og er forældet i sin grundopbygning. Det hæmmer urimeligt livsudfoldelsen for den almindelige borger.“

Systemet vanskeliggør derhos virkeliggørelsen af fremskridtsprogrampunktet om, at „tv og alle tre radioprogrammer køres 24 timer i døgnet, men i overvejende grad på konserverbasis (ét program med blandet indhold, ét udelukkende med let musik og ét udelukkende med taleudsendelser af oplysende art)“.

Mens forslagsstillerne normalt ikke er enige med generaldirektør Hans Sølvhøj, kan vi helt tiltræde, at han den 30. november 1975 på radioprogramprovincsorganisationernes store lyttermøde kaldte den gældende lovgivning om ophavsrettens brems for folkeoplysningen for „forykt“.

Gennemførelse af den nærmere lovgivning på området haster umådelig stærkt, men forslagsstillerne er opmærksom på, at tilfredsstillende tilstande

i et vist omfang kun kan opnås ved opsigelse af internationale traktatforpligtelser, som er fulgt i kølvandet på den første Bernerkonvention fra 1866. Forslagsstillerne er derfor meget tilbage fra at fremsætte et egentligt lovforslag og er i stedet nøjedes med ovennævnte forslag til folketingsbeslutning, idet vi forudser, at de nødvendige lovændringer må gennemføres ad flere gange, således at man i første omgang koncentrerer sig om, hvad vi kan gennemføre rent nationalt, og derefter i takt med udløbet af opsigelsesvarsler på internationale aftaler skridtvis forbedrer forholdene på området.

Forslagsstillerne mener ikke, at det indenfor en overskuelig fremtid vil være muligt helt at afskaffe

ophavsretten. Åndsværksproducenten skal have mulighed for at opnå økonomisk vederlag for sit produkt, og der er umiddelbart meget tiltrækkende i, at de originalitetsværksarbejdere, der rangerer højest — en Leif Panduros tv-forfatterskab, en Clara Pontoppidan eller en Ib Henrik Cavling — bliver nogle af de højestaflagte i samfundet. Derfor går forslaget alene på en „indsnævring“ af ophavsrettens grænser. Den nærmere praktiske udformning må ske område for område, således at åndsværksforbrugerne — altså ikke skatteyderne — kommer til at betale, men ikke sådan, at begrebsforrykthed fortsat skal formørke dette vigtige livsområde.